

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ. 410.14.4.2024

Pani
Agata Jarymowicz
Dyrektor Zespołu Szkół
im. I. Łukasiewicza w Policach
ul. Siedlecka 6, 72-010 Police

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/086 - Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach ponadpodstawowych
w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół im. I. Łukasiewicza w Policach ¹ , ul. Siedlecka 6, 72-010 Police W skład Zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 9, Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 ² , Technikum, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1, Liceum Ogólnokształcące nr 3 dla Dorosłych, Centrum Kształcenia Zawodowego. ³
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agata Jarymowicz Dyrektor Zespołu Szkół ⁴ , od 1 września 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. ⁵
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Ewelina Kamińska-Nowicka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/157/2024 z 5 września 2024 r. 2. Anna Dobiecka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/167/2024 z 20 września 2024 r. 3. Ewelina Czerepska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/179/2024 z 13 listopada 2024 r. (akta kontroli str.1-5)

¹ Dalej: Zespół Szkół, Zespół lub ZS.

² Dalej: Liceum lub LO.

³ Kontrolą NIK objęto funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Liceum w kontekście działań Dyrektora mających wpływ na przebieg procesów kształcenia mierzone zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

⁴ Pełniący funkcję Dyrektora wszystkich podmiotów wchodzących w skład ZS. Dalej: Dyrektor.

⁵ Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą kadra pedagogiczna zatrudniona w Szkole posiadała odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje. W Liceum podejmowano działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz zapewniono liczbę zajęć pozalekcyjnych adekwatną do ich potrzeb. Wszyscy uczniowie posiadający opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej⁸, zdiagnozowane przez Liceum indywidualne potrzeby oraz problemy w nauce zostali objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną⁹. Dyrektor zatrudniła wszystkich wymaganych specjalistów, w prawidłowym wymiarze etatów. Dzienniki zajęć pomocy pp zawierały dane wykraczające poza zakres ustawowy, a jeden z badanych dzienników nie zawierał wszystkich elementów wskazanych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁰. Opracowywane w ZS plany nadzoru pedagogicznego były zgodne z ustawowymi wymogami. Dyrektor podejmowała prawidłowe działania związane z wpływającymi skargami i efektywnie wykorzystywała wyniki kontroli zewnętrznych prowadzonych w szkole. W ZS realizowano działania wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego i podejmowano działania doraźne wynikające z potrzeb szkoły. W sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego analizowano uzyskiwane efekty kształcenia m.in. mierzone zdawalnością i wynikami egzaminu maturalnego. Ponadto Dyrektor przedstawiała radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz planowane działania w celu poprawy efektywności dydaktycznej, w tym zdawalności i wyników egzaminu maturalnego. Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono jednak ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, co w ocenie NIK uniemożliwiało rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru. Ponadto plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022 nie został zaktualizowany o nowo wprowadzone przez Ministra Edukacji i Nauki kierunki polityki oświatowej. W statutach ZS wskazano na istnienie współdziałania ZS z poradnią oraz na prawo ucznia do składania skarg w przypadku naruszenia jego praw, nie zawarto jednak stosowanych w ZS form organizacji ww. współdziałania oraz trybu składania skarg.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego

1.1 Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej oraz specjalistów w Zespole Szkół kształtował się w latach szkolnych objętych kontrolą następująco:

– 2021/2022 na początku roku szkolnego 123¹² osoby (112,3 etatu), na koniec roku szkolnego 125¹³ osób (111,11 etatu); z czego odpowiednio w Liceum: na początek 66 osób (45,85 etatu), na koniec 68 osób (47,32 etatu); z czego nauczyciele

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej: poradni.

⁹ Dalej: ppp lub pomoc pp.

¹⁰ Dz. U z 2024 r., poz. 50, dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji.

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Z czego: 92 nauczycieli nauczalo - jednego przedmiotu, 22 – dwóch przedmiotów, dziewięciu – trzech przedmiotów.

¹³ Z czego: 90 nauczycieli nauczalo - jednego przedmiotu, 26 – dwóch przedmiotów, dziewięciu – trzech przedmiotów.

przedmiotów maturalnych: na początku roku szkolnego 51¹⁴ osób (34,95 etatu), na koniec roku szkolnego 52¹⁵ osoby (35,85 etatu);

– 2022/2023 na początku roku szkolnego 128 osób (112,56 etatu), na koniec roku szkolnego liczba osób nie uległa zmianie, zwiększył się łączny wymiar etatu do 112,79, z czego w Liceum: na początku roku - 72 osoby (49,87 etatu), na koniec roku - 77 osób (52,32 etatu), z czego nauczyciele przedmiotów maturalnych: na początku roku – 57 osób (38,27 etatu), na koniec roku - 58 osób (40,23 etatu);

– 2023/2024 na początku roku szkolnego 129 osób (114,22 etatu), na koniec roku szkolnego 128 osób (111,14 etatu), z czego w Liceum: na początku roku - 73 osoby (48,13 etatu), na koniec roku - 79 osób (53,85 etatu), z czego nauczyciele przedmiotów maturalnych: na początku roku - 51¹⁶ osób (37,63 etatu), na koniec roku - 55¹⁷ osób (41,05 etatu).

(akta kontroli str. 18-19)

W trakcie badanych lat szkolnych w Zespole Szkół, zostało zatrudnionych 23 nauczycieli¹⁸ w tym w: 2021/2022 – sześciu nauczycieli, 2022/2023 – dziewięciu, 2023/2024 – ośmiu. Siedmiu nowozatrudnionych nauczycieli prowadziło nauczanie w Liceum.

W kontrolowanym okresie zatrudnionych zostało trzech psychologów (jeden w 2021 r., dwóch w 2022 r.), jeden pedagog w 2021 r. oraz jeden pedagog specjalny w 2022 r. W 2024 r. został zatrudniony kolejny psycholog.

(akta kontroli str. 14-17)

Dyrektor Zespołu w latach 2021-2024¹⁹ przeprowadziła 27 postępowań rekrutacyjnych, z których 23 zakończyło się zatrudnieniem 18 nauczycieli²⁰ oraz pięciu specjalistów. Osiem ofert pracy zostało zamieszczonych na stronie Kuratorium Oświaty w Szczecinie²¹. Pozostałą kadrę pedagogiczną Szkoła pozyskała m.in. z ofert składanych bezpośrednio do Dyrektora Szkoły lub zatrudnienia nauczyciela po ukończeniu praktyk w Szkole.

(akta kontroli str. 40-41)

Próbę wybraną do badania pod kątem prawidłowości powierzenia zajęć ze względu na posiadane przez kadrę kwalifikacje, stanowiła grupa 25 nauczycieli, z czego: dziewięciu nauczycieli języka polskiego, 11 nauczycieli matematyki, jeden języka angielskiego, jeden chemii, dwóch psychologów, jeden pedagog.

(akta kontroli str. 22-23)

Badanie wykazało, iż wszyscy ww. posiadali kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w art. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²² oraz w § 3 ust. 1 (nauczyciele języka polskiego, matematyki, chemii), § 12 (nauczyciel języka angielskiego) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli²³.

W badanej grupie czterech nauczycieli zostało zatrudnionych, na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy Prawo Oświatowe²⁴, tj. za zgodą Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty²⁵. Na moment rozpoczęcia kontroli wszyscy czterej posiadali pełne kwalifikacje do nauczania danego przedmiotu.

¹⁴ W tym: dziewięciu nauczycieli j. polskiego (7,39 etatu), ośmiu matematyki (5,59 etatu), siedmiu j. angielskiego (5,43 etatu).

¹⁵ W tym: dziewięciu nauczycieli j. polskiego (6,78 etatu), dziewięciu matematyki (6,63 etatu), ośmiu j. angielskiego (5,54 etatu).

¹⁶ W tym: siedmiu nauczycieli j. polskiego (7,94 etatu), dziewięciu matematyki (6,75 etatu), ośmiu j. angielskiego (6,07 etatu).

¹⁷ W tym: dziewięciu nauczycieli j. polskiego (8,74 etatu), 11 matematyki (7,91 etatu), ośmiu j. angielskiego (6,45 etatu).

¹⁸ Łącznie z wszystkich przedmiotów, wychowawcy w świetlicy i w internacie.

¹⁹ Do 31 sierpnia 2024 r.

²⁰ W jednym naborze zatrudniono trzech nauczycieli.

²¹ Dalej: Kuratorium.

²² Dz. U. z 2024 r. poz. 986, ze zm.; dalej: KN.

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji.

²⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm..

²⁵ Dalej: ZKO.

Specjaliści²⁶ zatrudnieni na etacie pedagoga oraz psychologa również posiadali odpowiednie kwalifikacje do zajmowanych stanowisk²⁷.

(akta kontroli str. 24-39)

1.2 Pensum²⁸ nauczycieli-specjalistów określone przez organ prowadzący w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 wynosiło 22 godziny²⁹.

W badanym okresie w Zespole Szkół było zatrudnionych:

- a) pięciu pedagogów (w łącznym wymiarze 3,6 etatu) w roku szkolnym 2021/2022, czterech w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 (w łącznym wymiarze 2,6 etatu w każdym roku);
- b) dwóch terapeutów pedagogiczny w latach szkolnych 2021/2022 i 2023/2024; mimo braku zmian w liczbie zatrudnionych, zwiększył się wymiar etatu na tym stanowisku, tj. z 0,7 etatu w roku szkolnym 2021/2022 do 2,06 etatu w roku szkolnym 2023/2024. W roku szkolnym 2022/2023 zatrudniony był jeden terapeuta pedagogiczny (w wymiarze 0,85 etatu).
- c) jeden pedagog specjalny w łącznym wymiarze jednego etatu w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024. W roku szkolnym 2021/2022 nie zatrudniano ww. specjalisty;
- d) dwóch psychologów w badanych latach szkolnych, przy czym łączny wymiar w roku szkolnym 2021/2022 wynosił 1,14 etatu, a w latach 2022/2023 i 2023/2024 - dwa etaty;
- e) jeden logopeda, którego wymiar etatu w roku szkolnym 2021/2022 wynosił 0,28, w 2022/2023 – 0,24 etatu, w 2023/2024 – 0,39 etatu.

(akta kontroli str. 18-19, 48-50)

Według stanu na 1 września kontrolowanych lat szkolnych do Zespołu Szkół uczęszczało: 2021/2022 - 1 077 uczniów; 2022/2023 - 1 119, natomiast 2023/2024 - 1 108. Wymagany wymiar etatów nauczycieli specjalistów zgodnie z art. 29 ustawy z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw³⁰ dla ww. liczby uczniów wynosił w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 3,5 etatu, w tym: psychologa i pedagoga specjalnego w wymiarze po 19,25 godzin tygodniowo, pozostałych specjalistów w łącznym wymiarze 38,5 godzin tygodniowo.

W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 Dyrektor zatrudniła wszystkich specjalistów w wymaganym wymiarze etatu w stosunku do liczby uczniów.

(akta kontroli str. 43, 71-76)

Przy zatrudnianiu pedagoga specjalnego została błędnie sporządzona umowa o pracę, co zostało szerzej opisane w *sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 66)

1.3 Dyrektor 13 września 2019 r. wprowadziła wewnętrzne procedury organizacji i funkcjonowania pomocy pp, w tym dotyczące m.in. przekazania poprzez dziennik elektroniczny rodzicom ucznia lub pełnoletniemu uczniowi informacji o formach, okresie udzielania pomocy pp oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą udzielane³¹.

(akta kontroli str. 133-140)

W ZS rozpoznawano możliwości psychiczne i potrzeby rozwojowe uczniów. Uczniowie, którzy posiadali orzeczenie lub opinie z poradni, byli obejmowani pomocą przewidzianą w § 6 ust. 2 pkt 4-6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy pp w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³². Z kolei pozostali uczniowie, nie posiadający ww. orzeczenia

²⁶ Nowozatrudnieni, wybrani do badania.

²⁷ Pedagog posiadał kwalifikacje określone w § 27, a psycholog w § 29 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

²⁸ O którym mowa w art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela. Dalej: Karta Nauczyciela.

²⁹ Uchwała Rady Powiatu w Policach nr XIV/104/2019 z 20 grudnia 2019 r.

³⁰ Dz. U z 2022, poz. 1116 ze zm.

³¹ Procedury udzielania pomocy psychologiczno-psychologicznej w Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach wprowadzone zarządzeniem Dyrektora Nr 2c/2019/2020.

³² Dz. U. z 2023 r. poz. 1798; dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy pp.

lub opinii, byli obejmowani pomocą na podstawie diagnozy własnej szkoły: w trakcie bieżącej pracy z uczniem, poprzez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formach określonych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp.

W Liceum pomocą pp w badanych latach szkolnych łącznie objęto:

- 2021/2022 - 161 uczniów, w tym: 40 w bieżącej pracy z uczniem, trzech poprzez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, 118 w formach określonych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp,
- 2022/2023 - 225 uczniów, w tym odpowiednio: 84, czterech, 137,
- 2023/2024 - 245 uczniów, w tym odpowiednio: 67, 10, 168.

Na podstawie orzeczeń i opinii poradni, na zajęcia w ramach pomocy pp, w roku szkolnym 2021/2022 powinno uczęszczać 64³³ uczniów. Łącznie na zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, rozwijające umiejętności uczenia się, korekcyjno-kompensacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz rewalidacyjne uczęszczało 59³⁴. W roku szkolnym 2022/2023 z 78³⁵ uczniów, którzy powinni uczęszczać na zajęcia w ramach ww. form pomocy pp., uczęszczało 68³⁶, a w 2023/2024 z 98³⁷ uczniów na ww. zajęcia uczęszczało 81³⁸.

(akta kontroli str. 77-80)

Jako powody rezygnacji uczniów z zajęć wskazanych do realizacji w opiniach poradni lub nieregularnego uczęszczania na zajęcia w ramach form pomocy pp, Dyrektor wskazała: *w wywiadach przeprowadzanych w sytuacji nie uczestniczenia ucznia w dodatkowych zajęciach ppp zorganizowanych przez Szkołę uczniowie lub/i ich rodzice podawali głównie dwie przyczyny: brak czasu – uczeń miał już zorganizowane inne zajęcia pozaszkolne, brak chęci – rodzice motywowali brak uczestnictwa dziecka w zajęciach, tym że zajęcia te są dobrowolne i że dziecko nie ma obowiązku uczestniczenia w dodatkowych zajęciach jakie proponuje mu szkoła.*

(akta kontroli str. 59)

Ponadto w LO w roku szkolnym 2021/2022 zapewniono 280 uczniom udział w dodatkowych zajęciach mających na celu objęcie pomocą pp po ustaniu pandemii COVID-19³⁹.

Do badania rozpoznawania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów przez LO wybrano 15 uczniów klas maturalnych⁴⁰ z najniższą średnią końcową ustaloną na podstawie wyników kwalifikacji końcowej zawartej w arkuszu ocen ucznia. Sześciu badanych uczniów zostało objętych pomocą pp, w tym: dwóch na podstawie orzeczenia poradni, trzech na podstawie opinii poradni, jeden na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania.

Nauczyciele w bieżącej pracy analizowali możliwości wszystkich ww. 15 uczniów i dostosowywali materiał zgodnie z zaleceniami poradni, tworzyli wielofunkcyjną ocenę poziomu funkcjonowania uczniów⁴¹ obejmując ich indywidualnymi zajęciami z poszczególnych przedmiotów lub indywidualnym programem edukacyjno-terapeutycznym⁴².

(akta kontroli str. 148-150, 195-201)

³³ Ośmiu uczniów na podstawie orzeczenia, 56 - opinii poradni.

³⁴ Ośmiu uczniów na podstawie orzeczenia, 51 uczniów - opinii poradni.

³⁵ 15 uczniów na podstawie orzeczenia, 63 uczniów - opinii poradni.

³⁶ 13 uczniów na podstawie orzeczenia, 55 uczniów - opinii poradni.

³⁷ 26 uczniów na podstawie orzeczenia, 72 uczniów - opinii poradni.

³⁸ 15 uczniów na podstawie orzeczenia, 66 uczniów - opinii poradni.

³⁹ Realizowanych w ramach projektu „Pomorze Zachodnie – wsparcie psychologiczno-pedagogiczne” współfinansowanych ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 7.7 wdrożenie (...)) przedsięwzięć związanych z walką i zapobieganiem COVID-19 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020); dalej: projekt Pomorze Zachodnie.

⁴⁰ Siedmiu uczniów z rocznika 2022/2023, osiem uczniów z rocznika 2023/2024.

⁴¹ Dalej: WOPFU.

⁴² Dalej: IPET.

Wobec dziewięciu uczniów (z badanej grupy 15) z najniższą średnią, nie posiadających opinii, ani orzeczenia poradni, jak wskazała Dyrektor: *podjęła działania i organ prowadzący w badanym okresie zwiększył liczbę godzin na dodatkowe zajęcia z języka polskiego oraz matematyki. Dyrektor przyznała dodatkową godzinę lekcyjną na zajęcia z języka polskiego w klasach maturalnych, w których uczyli się uczniowie. Z matematyki, uczniowie mieli dodatkową godzinę lekcyjną w I i III klasie dołożoną do planu lekcji. Wsparciem było również uruchomienie konsultacji z matematyki w wymiarze jednej godziny tygodniowo dla uczniów chętnych. Nauczyciele matematyki uruchomili dyżury dla uczniów.*

(akta kontroli str. 88, 148-150, 155-156)

Z badanej grupy 15 uczniów do egzaminu maturalnego nie przystąpiło 10, w tym sześciu w roku szkolnym 2022/2023, a czterech 2023/2024.

Dyrektor wskazała, że sześciu uczniów *złożyło rezygnację i nie przystąpiło do egzaminu maturalnego z powodu spraw osobistych, natomiast pozostałych czterech złożyło rezygnację m. in z powodu wyjazdu za granicę. Nie przystąpienie do egzaminu maturalnego nie miało związku z brakiem objęcia pomocą pp.*

(akta kontroli str. 148-150, 156)

Wyniki egzaminu maturalnego pozostałych pięciu uczniów z języka polskiego kształtowały się w przedziale od 48% do 70%, z matematyki od 30% do 54%, z języka angielskiego na poziomie podstawowym od 65% do 98%.

(akta kontroli str. 148-150)

Do zweryfikowania poprawności prowadzenia dokumentacji związanej z udzielaniem pomocy pp wybrano grupę sześciu uczniów klas maturalnych (spośród ww. 15). We wszystkich przypadkach Dyrektor przedłożyła indywidualne teczki ucznia objętego pomocą pp.

Badanie teczek wykazało, że zawarto w nich niezbędną dokumentację, w tym m.in. kartę informacyjną o uczniu, opinie lub orzeczenia poradni, kartę ewaluacji pomocy pp, ocenę efektywności udzielania tej pomocy, arkusz WOPFU. W teczkach znajdowały się również pisemne zgody, bądź rezygnacje rodziców uczniów z objęcia pomocą pp.

(akta kontroli str. 202-203)

Weryfikacja frekwencji na zajęciach sześciu badanych uczniów wykazała, że pomimo zgody rodziców na udział w ustalonych przez Szkołę zajęciach pp w większości uczniowie w nich nie uczestniczyli. Jeden uczeń z własnego wyboru nie korzystał z przyznaných zajęć, natomiast frekwencja pozostałych pięciu uczniów kształtowała się od 11% do 69%.

(akta kontroli str. 195-201)

Dyrektor Szkoły wskazała, że: *ustalała przyczynę nieuczestniczenia wymienionych uczniów w zajęciach. Nieobecności wystąpiły m.in. z powodu uczestniczenia uczniów w „życiu Szkoły”, tzn. udziału w konkursach, wycieczkach szkolnych, a także z powodu zajęć pozalekcyjnych (piłki nożnej, siatkówki, korepetycji). Dodatkowo czynnikiem mającym wpływ na dużą absencję, był fakt podejmowania pracy przez uczniów oraz nie korzystanie z zajęć z własnego wyboru. Dyrektor podejmowała działania w celu poprawy sytuacji, przed planowanymi zebraniem z rodzicami podczas rady pedagogicznej przekazywała informacje wychowawcom klas o tym, że zajęcia dodatkowe wynikające z pomocy pp w Szkole odbywają się i uczniowie wskazani do objęcia pomocą pp powinni w nich uczestniczyć. Dyrektor Szkoły w trakcie trwania roku szkolnego wysyłała ogłoszenia w dzienniku elektronicznym Librus z przypomnieniem o konieczności mobilizowania uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych oraz konsultacjach nauczycielskich dla uczniów.*

(akta kontroli str. 207-208)

W przypadku dwóch badanych uczniów, z planowanej liczby zajęć dydaktyczno-wyrównawczych zrealizowano kolejno 19 (z 26) i sześć (z 13), natomiast w przypadku jednego ucznia z zaplanowanych 34 zajęć korekcyjno-kompensacyjnych zrealizowano 24.

Dyrektor wyjaśniła, że powodem była organizacja roku szkolnego, tj. wycieczki szkolne, konkursy, rady pedagogiczne, zebrania z rodzicami przypadające w dzień zaplanowanych zajęć dodatkowych.

(akta kontroli str. 195-201, 208)

Zespół Szkół uzyskał zgodę organu prowadzącego⁴³ na prowadzenie dzienników w formie elektronicznej i dzienniki w tej formie były prowadzone.

(akta kontroli str. 127)

Badaniu poddano trzy dzienniki pomocy pp, w tym: jeden dziennik zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego za rok szkolny 2022/2023, jeden dziennik zajęć korekcyjno-kompensacyjnych za rok 2023/2024 i jeden dziennik zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne za rok szkolny 2023/2024.

(akta kontroli str. 210-328)

Dzienniki spełniały wymogi w zakresie uporządkowania nazwisk i imion uczniów w porządku alfabetycznym, wskazanie oddziału, do którego uczęszczali uczniowie, tygodniowego rozkładu zajęć, daty i czasu trwania oraz tematów przeprowadzonych zajęć, obecności uczniów na zajęciach, zgodnej z wymogami wskazanymi w rozporządzeniu w sprawie pomocy pp liczby uczestników w przypadku realizowania zajęć w grupach, a nauczyciele specjaliści prowadzący zajęcia posiadali kwalifikacje wymagane do ich prowadzenia.

Jeden dziennik⁴⁴ (z trzech kontrolowanych) nie zawierał programu pracy grupy oraz oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 251-287)

Dyrektor w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego kontrolowała prowadzenie dokumentacji, jednakże nie miała możliwości odnotowywania tego faktu w dzienniku elektronicznym, ponieważ Dziennik elektroniczny Librus nie był dostosowany do wymogów rozporządzenia w sprawie pomocy pp (tj. nie zawierał odpowiedniej zakładki do tego typu adnotacji).

(akta kontroli str. 354-356)

Wszystkie trzy badane Dzienniki udzielanej pomocy pp nie zawierały także informacji o przeprowadzonych obserwacjach dotyczących prawidłowości prowadzenia zajęć.

(akta kontroli str. 210-328)

Dyrektor wyjaśniła, że: *w dzienniku nie ujęto obserwacji prawidłowości prowadzenia zajęć z powodu tego, że w bieżącej pracy Dyrektor Szkoły analizowała i monitorowała realizację powierzonych zajęć. W toku kontroli NIK nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej powyższą analizę*

(akta kontroli str. 333-334)

Wszystkie badane elektroniczne dzienniki zawierały adresy zamieszkania ucznia, datę i miejsce jego urodzenia oraz dane rodziców, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 211-212, 252, 290)

1.4 W Zespole Szkół w okresie od 15 września 2020 r. do 15 września 2024 r. obowiązywał Statut regulujący zagadnienia wszystkich podmiotów wchodzących w skład Zespołu⁴⁵. W okresie objętym kontrolą, wprowadzono trzy nowelizacje Statutu ZS z 2020 r.⁴⁶, w tym dwie⁴⁷ w wyniku kontroli⁴⁸ przeprowadzonych przez Kuratorium.

⁴³ Zgoda Starosty Polickiego z 7 września 2015 r.

⁴⁴ Zajęć korekcyjno-kompensacyjnych na rok szkolny 2023/2024.

⁴⁵ Dalej: Statut ZS z 2020 r.

⁴⁶ Zarządzeniami Dyrektora ZS: nr 2a/2022/2023 z 13 września 2022 r., nr 19/2023/2024 z 14 września 2023 r. oraz nr 3/2023/2024 z 5 października 2023 r.

⁴⁷ Z dnia 14 września i 5 października 2024 r.

⁴⁸ Kontrola doraźna WKBN.5533.21.2023.JB.MG z dnia 14 kwietnia 2023 r., o czym szerzej w pkt. 2.3.

W dniu zakończenia czynności kontrolnych NIK⁴⁹, Zespół Szkół⁵⁰ posiadał siedem statutów⁵¹, regulujących kwestie wspólne Zespołu oraz zagadnienia dotyczące poszczególnych szkół wchodzących w jego skład, w tym Statut LO. Zmiana ta została wprowadzona jako wykonanie zaleceń po kontroli przeprowadzonej w lipcu 2024 r. przez Kuratorium⁵².

W Statutach ZS z 2020 r. i 2024 r. zawarto elementy wskazane w art. 98 prawa oświatowego tj. m.in. cele i zadania szkoły, organy szkoły oraz ich szczegółowe kompetencje, zakres zadań nauczycieli, formy opieki i pomocy uczniom, organizacje i formy współdziałania szkoły z rodzicami, organizacje współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami. W obu statutach ZS wskazano, że Zespół Szkół, poprzez pedagoga, psychologa oraz wychowawców, organizuje współpracę z poradniami, nie określono jednak przyjętych form tego współdziałania, co było niezgodne z art. 98 ust. 2 pkt 1 prawa oświatowego. W statucie ZS z 2020 r. i Statucie LO (z 2024 r.) zawarto postanowienie, że uczeń ma prawo do składania skarg w przypadku naruszenia jego praw, nie uregulowano jednak trybu ich składania, co było niezgodne z art. 98 ust 1 pkt 17 prawa oświatowego, o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 375-710, 1241-1280, 1304-1305)

1.5 Dyrektor przedstawiała⁵³ radzie pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022-2023/2024 w wymaganym terminie⁵⁴. Rada nie zgłaszała Dyrektorowi uwag do przedkładanych planów.

Plany nadzoru pedagogicznego opracowywane były z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa⁵⁵ i zawierały tematykę i terminy przeprowadzania kontroli, zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań i plan obserwacji⁵⁶. Planów nadzoru nie aktualizowano o dodatkowo wprowadzane przez Ministra Edukacji kierunki realizacji polityki oświatowej państwa.

W planach nadzoru pedagogicznego założono zrealizowanie kontroli w obszarach:

- kontrola przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki, m.in. w tematach: informacje przekazywane uczniom i rodzicom, poprawność i systematyczność prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania i stosowania zasad wewnątrzszkolnego oceniania, realizacja pomocy pp dla uczniów z opiniami i orzeczeniami poradni, terminowość opracowania IPET oraz Planów Wsparcia (2021/2022), realizacja prawa rodziców do udziału w spotkaniach zespołu ds. opracowywania IPET i otrzymywania kopii programu (2022/2023), współpraca pedagoga specjalnego z zespołem ds. WOPFU i IPET (2023/2024), przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, realizacja obowiązku szkolnego i nauki (w tym Szkolnego programu poprawy frekwencji);
- kontrola przebiegu procesów kształcenia i wychowania, m.in. w tematach: realizacja podstawy programowej, warunki sprzyjające procesowi nauki, realizacja treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego (2022/2023, 2023/2024), wsparcie dla uczniów z obniżoną kondycją psychiczną po okresie izolacji społecznej (2021/2022, 2022/2023);

⁴⁹ Tj. 20 grudnia 2024 r.; dalej: Statut ZS z 2024 r.

⁵⁰ Statuty zostały wprowadzone w życie z dniem 16 września 2024 r. na podstawie zarządzenia Dyrektora ZS nr 14/2024/2025.

⁵¹ Odrębne statuty dla: Zespołu Szkół, Szkoły Podstawowej Mistrzostwa Sportowego z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 9, Liceum Ogólnokształcące Szkoły Mistrzostwa Sportowego z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1, Technikum, Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1, Liceum Ogólnokształcące nr 3 dla Dorosłych, Centrum Kształcenia Zawodowego.

⁵² Kontrola doraźna WKBN.5533.26.2024.GS z 8 lipca 2024 r., o czym szerzej w pkt. 2.3.

⁵³ W roku szkolnym: 2021/2022 – 14 września 2021 r., 2022/2023 – 13 września 2022 r., 2023/2024 – 14 września 2023 r.

⁵⁴ § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁵⁵ § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁵⁶ § 23 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

- kontrola efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, m.in. w tematach: realizacja zadań wynikających ze sposobu wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego za poprzedni rok szkolny, efektywność zajęć rewalidacyjnych oraz zajęć specjalistycznych realizowanych z uczniami posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w świetle WOPFU (2022/2023, 2023/2024), efektywność udzielonej uczniom pomocy pp w świetle funkcjonującej w szkole procedury udzielania pomocy pp, w tym uczniom niebędącym obywatelami polskimi (2022/2023, 2023/2024), kształtowanie właściwych postaw społecznych i dbałości o zdrowie (2021/2022, 2023/2024).

Działania wspomagające zaplanowano poprzez np.

- diagnozę pracy placówki, a tym m.in.: diagnozę czynników chroniących i czynników ryzyka, diagnozę potrzeb szkoleniowych nauczycieli, diagnozę stanu emocjonalnego uczniów, wstępne diagnozy przedmiotowe, analizę wyników egzaminów zewnętrznych za miniony rok, współpracę z rodzicami w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów;
- planowanie działań rozwojowych, a tym m.in.: opracowanie planu doskonalenia zawodowego, samokształceniowe spotkania zespołów przedmiotowych, doskonalenie warsztatu pracy poprzez udział i organizację lekcji otwartych;
- prowadzenie działań rozwojowych, a w tym m.in.: praca z radą pedagogiczną nad wnioskami wynikającymi ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, organizacje szkoleń, analizę wyników egzaminów zewnętrznych, analizę efektywności procesów edukacyjnych, opracowanie materiałów pomocniczych dla nauczycieli, wsparcie i dofinansowywanie rozwoju zawodowego nauczycieli, tworzenie warunków sprzyjających wprowadzaniu innowacji pedagogicznych.

W planach zawierano zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikający z diagnoz pracy szkoły przeprowadzanych w latach szkolnych poprzedzających rok szkolny objęty planem nadzoru pedagogicznego. Diagnozy każdorazowo obejmowały różne aspekty działalności Zespołu, w tym Liceum. W roku 2021/2022 uwzględniono wyniki diagnozy, zawierające analizę potrzeb rozwojowych uczniów i czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi; w roku 2022/2023 - zawierające analizę potrzeb rozwojowych uczniów obejmującą czynniki chroniące uczniów przed zagrożeniami (z uwzględnieniem zdrowia psychicznego uczniów) a także ogólnych wytycznych do pracy wychowawczo-profilaktycznej; w roku 2023/2024 - zawierające analizę czynników ryzyka zagrażających procesowi wychowawczemu oraz czynników chroniących właściwy przebieg tego procesu. Diagnoza pracy placówki była prowadzona w każdym roku.

Plan obserwacji swym zakresem obejmował m.in.:

- realizację podstawy programowej,
- warsztat pracy nauczyciela,
- organizację zajęć wychowania do życia w rodzinie i etyki,
- realizację zajęć pomocy pp,
- realizację zajęć z wychowawcą, w tym realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego (2022/2023, 2023/2024).

Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono jednak ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, co uniemożliwiało rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 768-1088)

Dyrektor wyjaśniła, że: *W opinii szkoły, ocena efektów zadań wykonywanych w ramach prowadzonego nadzoru pedagogicznego powinna być dokonywana w odniesieniu do celów prowadzonego nadzoru, a nie do podejmowanych działań. Wskaźniki/kryteria powinny pomóc ocenić np.: efekty nauczania i wychowania, jakość procesów*

dydaktycznych i wychowawczych, jakość udzielanej pomocy pp lub jakość udzielanego wsparcia nauczycielom i rodzicom uczniów.

W ramach podsumowania nadzoru pedagogicznego prowadzonego w naszej szkole w danym roku analizowane są np.:

- wskaźniki efektów nauczania, np. średnie ocen szkoły oraz średnie ocen poziomów poszczególnych klas, procent promocji, procent ocen niedostatecznych przypadających na jednego ucznia, staniny i centyle jakie osiągają absolwenci szkoły na egzaminie maturalnym z poszczególnych egzaminów,
- wskaźniki efektów działań wychowawczych, np. procent frekwencji, liczba godzin nieobecnych nieusprawiedliwionych przypadająca na jednego ucznia, liczba poszczególnych ocen zachowania, ilość kar udzielanych uczniom,
- efekty udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej - dwa razy w każdym roku szkolnym przeprowadzana jest ewaluacja udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej - wyniki z ewaluacji zamieszczane są w corocznych sprawozdaniach z nadzoru,
- efekty wspomagania nauczycieli - na koniec każdego roku szkolnego Lider WDN⁵⁷ przeprowadza ankietę nt. prowadzonych przez szkołę szkoleń i porad - wyniki z ankiet zamieszczane są w corocznych sprawozdaniach z nadzoru.

Analizy każdego z przywołanych wyżej wskaźników, w tym jego zmiany na przestrzeni kilku lat szkolnych, zawarte są w corocznych sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 1241-1280, 1300-1303)

W planach nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022-2023/2024 terminy kontroli i działań wspomagających wskazano w postaci miesięcy bądź okresów (np. wrzesień-marzec, wrzesień-październik, wrzesień-czerwiec) i ogólnie określono ich zakresy. W przypadku obserwacji ich zakres i terminy określono w ogólny sposób, jako termin wskazując „cały rok”.

(akta kontroli str. 768-829)

Dyrektor wyjaśniła, że plan nadzoru pedagogicznego przedstawiany jest radzie pedagogicznej do 15 września każdego roku szkolnego. W praktyce tworzony jest w pierwszej dekadzie września. W tym czasie ze względów organizacyjnych i praktycznych nie ma możliwości podania w nim dokładnej ilości i terminów wszystkich zaplanowanych form kontroli. Szczególnie w tak dużej placówce, jaką jest Zespół Szkół. Praca z uczniami i ich rodzicami oraz nauczycielami często wymaga od nadzorujących osób podejmowania się wielu nieprzewidzianych i doraźnych działań. Stąd w większości w planie nadzoru podawane są orientacyjne terminy. Np. miesiąc, w którym będzie przeprowadzana kontrola lub wspomaganie - gdyby przy każdym z zaplanowanych działań były precyzyjne terminy wówczas wiele z nich należałoby przesunąć i formalnie aktualizować plan nadzoru.

W planie nadzoru są przewidziane również działania, które rzeczywiście są realizowane cały rok szkolny. Są to formy nadzoru, które wymagają częstych i bieżących czynności, np.:

- wspomaganie poprzez opracowanie materiałów pomocniczych dla nauczycieli, np.:
 - opublikowane w Librusie instrukcje przeprowadzania egzaminów dla komisji egzaminacyjnych,
 - wskazówki dla wychowawców nt. wypełniania świadectw i arkuszy ocen - szczególnie ważne przy zmianach w przepisach,
 - informacje z adresem strony internetowej, na której można znaleźć nowelizację informacji związanych z wymaganiami na egzaminie maturalnym,
- wspomaganie poprzez promocję szkoleń i webinarów przez lidera WDN,

⁵⁷ Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli.

- bezpieczeństwo uczniów - pełnienie dyżurów przez nauczycieli zgodnie z przyjętym harmonogramem dyżurów przed zajęciami, po zajęciach i w czasie przerw, sposób wykorzystania przez uczniów przerw między zajęciami edukacyjnymi, planowanie i prowadzenie dokumentacji wycieczek oraz wyjść grupowych uczniów zgodnie z obowiązującym prawem.

Są też działania, dla których podawane są konkretne terminy (np. narady związane z klasyfikacją okresową lub roczną) i są one publikowane nauczycielom, uczniom i ich rodzicom corocznie w planie pracy rady pedagogicznej Zespołu Szkół na dany rok szkolny.

(akta kontroli str. 1241-1280, 1300-1303)

1.6 Plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022 nie był dostosowywany do zmian kierunków polityki oświatowej wprowadzonych przez Ministra Edukacji i Nauki, o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 768-896, 1241-1280, 1300-1303)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przy zatrudnianiu pedagoga specjalnego w sierpniu 2022 r. została błędnie sporządzona umowa o pracę. Dyrektor Szkoły w umowie błędnie określiła, że pracownik obejmuje stanowisko nauczyciela, zamiast pedagoga specjalnego, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 66)

Dyrektor wyjaśniła, że: w umowie omyłkowo zostało wpisane stanowisko „nauczyciel”, zamiast „pedagog specjalny”. Na potwierdzenie powyższego wymiar czasu pracy określono jako 22,00 etatu, co odpowiada wymiarowi etatu pracy pedagoga specjalnego. Nauczycielka nie miała przydzielonych innych zadań, ani godzin nauczycielskich. W porozumieniu zmieniając umowę o pracę z września 2023 r. zmieniono stanowisko z nauczyciela na pedagoga specjalnego. Nauczyciel posiadał kwalifikacje do pracy na stanowisku pedagoga specjalnego i od września 2022 r. wykonywał zadania pedagoga specjalnego.

(akta kontroli str. 61)

2. Dziennik zajęć korekcyjno-kompensacyjnych na rok szkolny 2023/2024 udzielanej pomocy pp nie zawierał programu pracy grupy oraz oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, czym naruszono § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji, który stanowi, że do dziennika innych zajęć, w przypadku zajęć z zakresu pomocy pp, wpisuje się (...) indywidualny program pracy z dzieckiem, uczniem, słuchaczem lub wychowankiem, a w przypadku zajęć grupowych – program pracy grupy (...) ocenę postępów i wnioski dotyczące dalszej pracy z dzieckiem, uczniem (...).

(akta kontroli str. 185, 194, 204, 214, 219-220)

Dyrektor wyjaśniła, że: w dzienniku nie ujęto programu pracy z uczniem, gdyż prowadzący nie miał wiedzy o tym, że program pracy ma zostać wpisany. Prowadzący zajęcia realizując tematy dokumentował swoją pracę, zrealizował cele ogólne i realizował program pracy jaki zaplanował. Również ocena postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, z niewiedzy nauczyciela nie została uzupełniona.

(akta kontroli str. 333-334)

3. Wszystkie badane dzienniki zawierały adresy zamieszkania ucznia, datę i miejsce jego urodzenia oraz dane rodziców (imię i nazwisko oraz adres zamieszkania, zamiast adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów, jeżeli je posiadają). Powyższe dane osobowe zamieszczono w dzienniku bez podstawy prawnej, ponieważ ich zakres przekraczał zakres wskazany w § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji.

(akta kontroli str. 211-212, 252, 290)

Dyrektor wyjaśniła, że *dziennik zajęć ppp są integralną częścią systemu Librus Synergia. Dane uczniów i rodziców są synchronizowane w czasie rzeczywistym z systemem Librus Synergia. Możliwość dodawania, usuwania oraz edytowania danych osobowych uczniów w systemie Librus Synergia ma wyłącznie wychowawca oraz administrator szkolny. Inni użytkownicy nie mają uprawnień do modyfikacji ww. danych. Nauczyciele prowadzący dzienniki zajęć dodatkowych mają jedynie możliwość dodawania i usuwania uczniów, wprowadzania tematów lekcji, uzupełniania frekwencji na lekcji.*

(akta kontroli str. 358)

4. Kontrola wykazała, że w statutach ZS⁵⁸ nie zawarto przyjętych form organizacji współdziałania ZS z poradniami. Wskazano w nich, że Zespół poprzez pedagoga, psychologa oraz wychowawców organizuje współpracę z poradnią⁵⁹, nie określono jednak form tego współdziałania, co jest niezgodne z art. 98 ust 2 pkt 1 prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 375-710)

Dyrektor wyjaśniła, że *Szczegółowe informacje zawiera obowiązująca w szkole Procedura udzielania pomocy pp.*

(akta kontroli str. 1304-1305)

Statuty szkół powinny wyczerpująco regulować daną dziedzinę spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych fragmentów poruszanych w statucie zagadnień. Przepisy statutu należy redagować tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich uregulowań wyrażały intencje normodawcy, jednocześnie nie powtarzając przepisów aktów prawnych powszechnie obowiązujących.

5. W statutach ZS wskazano na prawo ucznia do składania skarg w przypadku naruszenia jego praw⁶⁰, nie uregulowano jednak trybu ich składania, co jest niezgodne z art. 98 ust 1 pkt 17 prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 375-710)

Dyrektor wyjaśniła: *Skargi dotyczące przypadków naruszenia praw ucznia są składane w formie pisemnej bądź ustnej i rozpatrywane przez Dyrektora szkoły, który podejmuje następnie odpowiednie kroki wyjaśniające i/lub korygujące. Obecnie zasady, które mają być stosowane w przypadku naruszenia praw ucznia i tworzą bezpieczne oraz przyjazne środowisko w szkole są sformułowane we wprowadzonych w Zespole Szkół Standardach (regułach) ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Aby wypełnić zapisy prawa, szczegółowy tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia zostanie doprecyzowany w statutach.*

(akta kontroli str. 1241-1275)

6. Plany nadzoru pedagogicznego nie były aktualizowane, pomimo zmiany kierunków polityki oświatowej dokonanej przez Ministra Edukacji i Nauki. W trakcie roku szkolnego 2021/2022 do podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na ten rok szkolny zostały dodane dwa kolejne kierunki⁶¹, które dotyczyły: rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów⁶² oraz doskonalenia kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego. Pomimo zmian w ww. zakresie, planu nadzoru pedagogicznego nie zaktualizowano poprzez uwzględnienie w nim dwóch dodanych kierunków

⁵⁸ Statut ZS z dnia 15 września 2020 r. ze zmianami z 13 września 2022 r., 14 września 2023 i 5 października 2023 r. oraz Statut ZS z 16 września 2024 r.

⁵⁹ § 6 ust. 8 statutu ZS z dnia 15 września 2020 r. ze zm. i dodany zmianą z 14 września 2023 r. § 74 ust. 3 pkt 5 statutu oraz § 6 ust. 9 i § 20 ust. 3 pkt 5 statutu ZS z dnia 16 września 2024 r.

⁶⁰ § 44 ust. 1 pkt. 21 Statutu LO z dnia 16 września 2024 r. oraz § 78 ust. 1 pkt. 21 Statutu ZS z dnia 5 października 2023 r., 14 września 2023 r., 13 września 2022 r. oraz 15 września 2020 r.

⁶¹ Pismem nr DKO-WNP.4092.46.2021.DB Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 marca 2022 r.

⁶² W szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.

realizacji polityki oświatowej państwa, co było niezgodne z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 768-896)

Dyrektor wyjaśniła, że zmiany wprowadzane przez MEN w trakcie roku szkolnego były przez szkołę na bieżąco uwzględniane w realizacji, ale nie wymagały one wprowadzenia przez szkołę zmian w planie nadzoru. Plan nadzoru uwzględniał już ich realizację lub były one wprowadzane w takim czasie, że z powodów organizacyjnych nie było możliwości aktualizacji.

Na przykład 28 marca 2022 r. MEN dodało dwa dodatkowe kierunki polityki oświatowej państwa. Zadania wynikające z nowych kierunków nie zostały wpisane jako aktualizacja w planie nadzoru, gdyż w momencie ich ogłoszenia szkoła już realizowała takie zadania. Opis realizacji zadań wynikających z doskonalenia kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym znajduje się w pkt. II.2.2. Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2021/2022. Rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów (...) było kontrolowane podczas obserwacji lekcji. Wspomniano o tym w pkt. IV.2.7. Sprawozdania z nadzoru za rok szkolny 2021/2022.

(akta kontroli str. 1241-1280)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Szkole zapewniono odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, w wymaganym wymiarze i specjalnościach. W Zespole Szkół rozpoznawano możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów, których obejmowano pomocą pp, również w związku z niepowodzeniami edukacyjnymi. Wszyscy badani uczniowie posiadający opinię/orzeczenie poradni, zdiagnozowane indywidualne potrzeby oraz problemy w nauce zostali objęci zajęciami organizowanymi w ramach form pomocy pp lub w bieżącej pracy z uczniem. Działania Szkoły w powyższym zakresie zostały udokumentowane. Badanie prowadzenia wybranych dzienników pomocy pp wykazało, że w znacznym zakresie prowadzone były w sposób prawidłowy, zawierały jednak dane wykraczające poza wskazane w rozporządzeniu o prowadzeniu dokumentacji. Jeden z badanych dzienników nie zawierał programu pracy grupy oraz oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem. Dyrektor w wymaganym terminie przedstawiała radzie pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022-2023/2024 opracowywane z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, za wyjątkiem roku szkolnego 2021/2022 z uwagi na brak aktualizacji planu nadzoru o dwa nowe kierunki polityki oświatowej. Plany te zawierały tematykę i terminy przeprowadzania kontroli, zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań i plan obserwacji tj. wszystkie wymagane rozporządzeniem w sprawie nadzoru pedagogicznego elementy. Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono jednak ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, co w ocenie NIK uniemożliwiało rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru. W statutach ZS wskazano na istnienie współdziałania Zespołu z poradnią oraz na prawo ucznia do składania skarg w przypadku naruszenia jego praw, nie zawarto jednak przyjętych form organizacji ww. współdziałania oraz trybu składania skarg.

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

2.1 Zgodnie z rejestrem skarg w kontrolowanym okresie do ZS wpłynęły cztery skargi⁶³, z których dwie dotyczyły jakości nauczania. Przedmiotem pierwszej⁶⁴ była realizacja podstawy programowej z biologii w klasie z rozszerzonym programem z tego przedmiotu, opóźnienia w realizacji podstawy programowej (w czwartej klasie realizowano program z początku klasy trzeciej), za małą ilość godzin lekcyjnych przedmiotu rozszerzonego. Druga skarga⁶⁵ dotyczyła jakości nauczania i sposobów motywowania uczniów przez nauczyciela języka polskiego.

Pierwsza ze skarg wpłynęła do Zespołu Szkół za pośrednictwem Kuratorium, a odpowiedź na nią została przesłana po trzech dniach od wpływu skargi do ZS. W odpowiedzi na skargę Dyrektor wskazała, że tygodniowy wymiar godzin z biologii i chemii w czteroletnim okresie nauczania jest zgodny z ramowym planem nauczania dla szkół publicznych⁶⁶. W poprzednim roku szkolnym przyznano dodatkową godzinę zajęć z przedmiotu rozszerzonego (biologii) na nadrobienie opóźnień. Ponadto uczniowie klasy z rozszerzonym programem nauczania biologii i chemii zrealizowali przedmiot pn. „zajęcia medyczne” w wymiarze 4 godzin w całym okresie nauki. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 uczniowie korzystali również z zajęć realizowanych w ramach projektu Pomorze Zachodnie prowadzonych m.in. przez nauczycieli biologii i chemii. W wyniku skargi dokonano analizy zagrożenia w realizacji podstawy programowej i wystąpiono do organu prowadzącego o przyznanie po jednej dodatkowej godzinie na realizację ww. przedmiotów. Druga skarga została załatwiona w terminie 15 dni od jej otrzymania. W zawiadomieniu o sposobie załatwienia skargi wskazano, że wicedyrektor odpowiedzialna za nadzór pedagogiczny w klasie, do której uczęszczają dzieci skarżących przeprowadziła rozmowę wyjaśniającą z wychowawcą i nauczycielem języka polskiego oraz poinformowała wnoszących skargę o zmianie nauczyciela ww. przedmiotu z początkiem następnego roku szkolnego.

(akta kontroli str. 711-725, 1149-1156)

2.2 W badanym okresie w Zespole Szkół zostały przeprowadzone 23 kontrole zewnętrzne przez: Kuratorium, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Policach⁶⁷ oraz Państwową Inspekcję Pracy⁶⁸.

Cztery z sześciu kontroli przeprowadzonych przez Kuratorium były kontrolami doraźnymi⁶⁹. Dwie z nich nie ujawniły nieprawidłowości, a organ kontrolujący nie wydał zaleceń⁷⁰. Natomiast w pozostałych dwóch ujawniono nieprawidłowości i wydano zalecenia pokontrolne. Pierwsza z nich przeprowadzona 14 kwietnia 2023 r. swym zakresem obejmowała zgodność zapisów statutu z przepisami prawa. Zalecenia jakie wydano dotyczyły działania zgodnego ze statutem przy wymierzaniu kar wobec ucznia⁷¹ oraz wzmocnienie nadzoru pedagogicznego Dyrektora nad pracą pedagoga szkolnego⁷². Pismem z dnia 22 maja 2023 r. Dyrektor poinformowała organ kontrolujący o zrealizowaniu zaleceń. Następstwem tej kontroli była również nowelizacja statutu⁷³. Druga kontrola z dnia 8 lipca 2024 r. dotyczyła zgodności z przepisami prawa

⁶³ Jedna ze skarg wpłynęła do Kuratorium, a Dyrektor złożyła KO wyjaśnienia w sprawie w związku z przedmiotową skargą.

⁶⁴ Skarga, która wpłynęła do ZS 10 października 2022 r.

⁶⁵ Skarga z dnia 28 kwietnia 2023 r.

⁶⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 3 kwietnia 2019 r.; Dz.U. z 2024 r. poz. 80.

⁶⁷ 17 kontroli.

⁶⁸ Jedna kontrola.

⁶⁹ Pozostałe dwie z sześciu kontroli obejmowały swym badaniem realizację zajęć z WDŻwR w Technikum.

⁷⁰ Kontrola z dnia 9 grudnia 2022 r. dotycząca organizacji pracy internatu, w tym zapewnienia wychowankom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu, przestrzegania praw ucznia oraz zgodność zatrudnienia nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami oraz kontrola z dnia 27 listopada 2023 r. dotycząca zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

⁷¹ Zgodnie z § 81 ust. 4 statutu ZS z dnia 13 września 2022 r.

⁷² Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 prawa oświatowego.

⁷³ Z dnia 14 września i 5 października 2023 r.

przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów. Wnioski z tej kontroli wykazały, że statut Zespołu Szkół nie zawierał wszystkich wymaganych zapisów, a Technikum wchodzące w skład Zespołu nie posiadało statutu. Organ kontrolujący zalecił zaktualizowanie statutu, m.in. poprzez określenie: warunków i trybu otrzymywania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania; sposobu udostępniania dokumentacji, warunków i sposobu przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o jego szczególnych uzdolnieniach. Termin na realizację zaleceń wyznaczono na 31 października 2024 r. W odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne, rada pedagogiczna Zespołu Szkół uchwałą nr 1/2024/2025 z dnia 16 września 2024 zmieniła statut, a zarządzeniem nr 14/2024/2025 z dnia 16 września 2024 r. Dyrektor wykonała przedmiotową uchwałę wprowadzając w życie Statuty z 2024 r. (akta kontroli str. 509-710, 726-767)

2.3 W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 zrealizowano założone w planach nadzoru pedagogicznego działania, choć nie wszystkie opisano w sprawozdaniach, np. w sprawozdaniu za rok szkolny 2021/2022 nie opisano kontroli w temacie „Wpływ wdrożonych wniosków z analizy ubiegłorocznych wyników egzaminu maturalnego na wzrost efektów kształcenia”.

(akta kontroli str. 768-1088, 1111-1240)

Dyrektor wyjaśniła, że *W Zespole Szkół przyjęto zasadę pisania sprawozdań z prowadzonego w danym roku szkolnym nadzoru pedagogicznego. Sprawozdania te są podsumowaniem czynności podejmowanych przez osoby pełniące nadzór pedagogiczny i są one odnoszone do planów nadzoru na dany rok szkolny. Dokumenty te służą jako pomoc w czasie przedstawiania radzie pedagogicznej sprawozdania z nadzoru. Tworzy się je na potrzeby szkoły w celach archiwalnych oraz by móc je wykorzystać w dalszej pracy. Pomimo tego, że sprawozdania są obszernie to nie ma możliwości, by zawierały wszystkie informacje o działaniach podejmowanych przez dyrektora w trakcie sprawowania nadzoru. Sprawozdania są pisane pomimo faktu, że zgodnie art. 69 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe Dyrektor obowiązany jest przedstawić radzie pedagogicznej ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności szkoły. (...) Nie pamiętam dlaczego w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2021/2022 nie opisano kontroli w temacie „Wpływ wdrożonych wniosków z analizy ubiegłorocznych wyników egzaminu maturalnego na wzrost efektów kształcenia”. Najprawdopodobniej przez nawał pracy i brak czasu.*

(akta kontroli str. 1281-1299)

W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 Dyrektor sporządzała sprawozdania z realizacji nadzoru pedagogicznego, w których uwzględniono:

- kontrolę poprawności stosowania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły oraz efekty działalności dydaktycznej;
- wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań;
- wnioski z nadzoru pedagogicznego.

Niezadawalające wyniki egzaminu maturalnego w 2022 r. w Liceum były przyczynkiem do wydania rekomendacji i wprowadzenia w roku szkolnym 2022/2023 działań zaradczych w postaci m.in.:

- zmiany formuły przeprowadzania analizy wyników egzaminów zewnętrznych, tj. zamiast dotychczas organizowanych spotkań całej rady pedagogicznej, zorganizowano spotkania nauczycieli z dyrekcją szkoły osobno dla poszczególnych przedmiotów (zespołów przedmiotowych) - na spotkaniach nauczyciele wymieniali się doświadczeniami i pomysłami na efektywniejsze nauczanie;
- pięcioro nauczycieli, których uczniowie uzyskali niezadawalające wyniki z egzaminów maturalnych w roku szkolnym 2021/2022 zostało poproszonych o pisemne

- przygotowanie propozycji działań naprawczych podnoszących efekty nauczania, Dyrektor (w obecności wicedyrektora pełniącego nadzór pedagogiczny) przeprowadziła rozmowy z ww. nauczycielami dotyczące przyczyny niskich wyników i sposobów pomocy oraz obserwacje lekcji i anonimowe badania ankietowe wśród uczniów;
- nauczyciele, których uczniowie osiągnęli wysokie wyniki egzaminów przeprowadzili lekcje otwarte;
 - w celu udoskonalenia wspierania uczniów z problemami edukacyjnymi dokonano zmiany w procedurze pomocy pedagogiczno-psychologicznej;
 - zwiększono (o jedną godzinę w tygodniu) liczbę godzin w klasach maturalnych z języka polskiego i matematyki - nauczyciele tych przedmiotów wskazywali na największe opóźnienia w realizacji podstawy programowej (godziny zostały przyznane „z puli” organu prowadzącego);
 - kontrolowano systematyczność realizacji podstawy programowej;
 - na obserwacjach lekcji przedmiotów egzaminacyjnych zwracano uwagę, czy uczniowie wdrażani są do korzystania z dozwolonych na egzaminach pomocy i materiałów, np. kalkulatory, tablice matematyczne lub przyrodnicze.

Podjęte w roku szkolnym 2022/2023 działania zaowocowały wzrostem zdawalności⁷⁴ oraz wzrostem średnich wyników z matur⁷⁵ w roku 2023.

Mimo kontynuowania w roku szkolnym 2023/2024 podjętych w poprzednim roku działań, zdawalność matur oraz jej średnie wyniki w 2024 r. nieznacznie spadły. Wyniki te był jednak nadal wyższe niż w 2021 r.

Wobec nie przyjęcia w planach celów sprawowanego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających ocenę zaplanowanych działań nadzorczych, sporządzane przez Dyrektor sprawozdania nie zapewniały dokonania rzetelnej oceny jakości sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 768-1088, 1111-1240, 1281-1299)

2.4 Poza działaniami opisanymi w pkt 2.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 Dyrektor podejmowała także działania doraźne mające na celu poprawę jakości nauczania i efektów kształcenia, nieprzewidziane w planie nadzoru pedagogicznego. Po powrocie do nauczania stacjonarnego dyrekcja otrzymywała sygnały od uczniów i/lub ich rodziców dotyczące przeciążenia nauką, wyznaczania zbyt krótkich terminów na wykonanie zadań, niesprawiedliwego oceniania czy nieuwzględniania przez nauczycieli trudności adaptacyjnych uczniów. W przypadku trzech nauczycieli uczniowie i rodzice sygnalizowali również nieterminowe prowadzenie zajęć zdalnych. W każdym przypadku podjęto działania wyjaśniające i przeprowadzono rozmowy z nauczycielami. W niektórych przypadkach przeprowadzono obserwację lekcji nauczyciela lub/i przeprowadzono wśród uczniów anonimowe ankiety. Przeprowadzono również doraźną kontrolę połączeń nauczycieli z uczniami w trakcie lekcji prowadzonych zdalnie za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams. Dyrektor przeprowadziła rozmowy dyscyplinujące z nauczycielami, u których stwierdzono nieprawidłowości. W kontrolowanych latach szkolnych przeprowadzono osiem obserwacji doraźnych (po jednej w roku szkolnym 2021/2022 i 2023/2024 oraz sześć w roku szkolnym 2022/2023). W przypadku stwierdzenia przez obserwującego nieprawidłowości wydano obserwowanemu nauczycielowi zalecenia.

(akta kontroli str. 711-725, 768-1088, 1111-1240, 1276-1299)

⁷⁴ Wzrost zdawalności egzaminu pisemnego przed sesją poprawkową w stosunku do poprzedniego roku: j. polski o 2 p.p., matematyka o 20 p.p.

⁷⁵ Wzrost średnich wyników z egzaminu pisemnego przed sesją poprawkową w stosunku do poprzedniego roku: j. polski o 16 p.p.; matematyka o 13 p.p., j. angielski o 16 p.p.

2.5 W Zespole Szkół analizowano wyniki egzaminów maturalnych w oparciu o dane udostępnione w systemie SIOEO⁷⁶. Analizy wyników dokonywały zespoły przedmiotowe. Dla zespołów sporządzano plan pracy na dany rok szkolny, w których wskazywano szczegółowe zadania. Z prac zespołów sporządzano sprawozdanie, a wyniki analiz przedstawiane były radzie pedagogicznej. Badanie powyższych analiz wyników egzaminów maturalnych⁷⁷ uzyskiwanych przez uczniów Zespołu Szkół wykazało, że uwzględniono w nich m.in.:

- liczbę uczniów w klasach maturalnych oraz liczbę zdających maturę⁷⁸;
- zdawalność, średnie wyniki punktowe/procentowe, medianę, dominantę, maksymalny i minimalny wynik procentowy, łatwość arkusza, klasyfikację zadań według współczynnika łatwości⁷⁹;
- zestawienie wyników zbiorczych dla poszczególnych klas⁸⁰, porównanie zdawalności oraz średniego wyniku w skali kraju, województwa⁸¹;
- wnioski⁸² oraz wnioski do dalszej pracy⁸³.

W Zespole ponadto dokonywano analizy wyników egzaminu z poszczególnych przedmiotów w podziale na klasy. Analizy te zawierały m.in.:

- opis arkusza egzaminacyjnego;
- dane statystyczne: liczbę uczniów i liczbę zdających maturę, średnią ocen, zdawalność, średnie wyniki punktowe/procentowe, medianę, dominantę, maksymalny i minimalny wynik procentowy, łatwość arkusza;
- klasyfikację zadań według współczynnika łatwości;
- analizę zadań w odniesieniu do poziomu ich wykonania;
- porównanie zbieżności wyników nauczania i wyników matur dla poszczególnych uczniów;
- wnioski nauczyciela i wnioski do dalszej pracy.

(akta kontroli str. 1306-1379)

W badanych latach szkolnych nie wszyscy uczniowie Liceum przystępowali do egzaminu maturalnego: w 2022 r. do egzaminu przystąpiło 105 ze 122 uczniów (86%), w 2023 r. – 108 ze 129 uczniów (83%), w 2024 r. – 70 z 80 uczniów (88%).

Dyrektor wyjaśniła, że Różnice w ilości uczniów i uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego wynikają z faktu, że uczniowie złożyli rezygnację z przystąpienia do egzaminu maturalnego z powodów osobistych, zdrowotnych, wyjazdów zagranicznych. Część uczniów wskazywała, że nie zamierza studiować i mają inny plan na swoją przyszłość. Nie przeprowadzano diagnozy przyczyn rezygnacji z przystąpienia do egzaminu zewnętrznego, jednak przeprowadzano rozmowy wychowawcy i pedagoga z uczniem w celu zachęcenia i zmotywowania do przystąpienia do egzaminu maturalnego. W wyniku tych działań część uczniów zdecydowała się na przystąpienie do egzaminu, część nie zmieniła zdania.

(akta kontroli str. 1380-1386)

W latach 2022-2024 zdawalność⁸⁴ w Liceum egzaminu maturalnego z języka polskiego wyniosła odpowiednio 99%, 98% i 100%, z matematyki: 83%, 92,6%, 90%, z języka angielskiego: 93,1%, 98,95%, 79,45%.

Średnie wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego uzyskane przez uczniów Liceum w 2023 r. znacznie poprawiły się w stosunku do wyników z 2022 r.: o 15,75 punktów procentowych (z 49,53% na 65,28%), w roku 2024 uległy pogorszeniu o 3,88

⁷⁶ System Informatyczny Obsługujący Egzaminy Ogólnopolskie.

⁷⁷ Analizy wyników egzaminów maturalnych przeprowadzano dla poszczególnych przedmiotów maturalnych.

⁷⁸ Obejmujące Liceum i Technikum.

⁷⁹ W podziale na Liceum i Technikum.

⁸⁰ W podziale na Liceum i Technikum.

⁸¹ Dla Liceum w podziale na klasy.

⁸² W podziale na Liceum i Technikum.

⁸³ Dla Zespołu Szkół.

⁸⁴ Obejmująca wyniki sesji poprawkowej.

punktów procentowych (z 65,28% na 61,4%). Średnie wyniki egzaminu maturalnego z matematyki uzyskane przez uczniów Liceum w 2023 r. znacznie poprawiły się w stosunku do wyników z 2022 r.: o 12,74 punktów procentowych (z 44,1% na 56,84%), w roku 2024 również poprawiły się - o 0,64 punktów procentowych (z 56,84% na 57,48%).

(akta kontroli str. 1306-1379)

Dyrektor wyjaśniła, że po egzaminach maturalnych w roku szkolnym 2020/2021, których wyniki były niskie zdecydowano o wdrożeniu programów naprawczych z języka polskiego i matematyki. Program ten był realizowany w kolejnych latach. Działania jakie podjęto to m.in.: szkolenia nauczycieli; maratony maturalne, udział w spotkaniach zespołów przedmiotowych i analizowanie wyników egzaminów, wyciąganie wniosków oraz wymiana doświadczeń; wdrażanie do pracy bieżących wniosków z przeprowadzonych analiz egzaminów zewnętrznych i próbnych; prowadzenie lekcji otwartych; cykliczne, szkolne konkursy języka polskiego i matematyki.

(akta kontroli str. 1380-1386)

Średnie wyniki egzaminu maturalnego z języka angielskiego uzyskane przez uczniów Liceum w 2023 r. znacznie poprawiły się w stosunku do wyników z 2022 r.: o 15,45 punktów procentowych (z 65,58% na 81,03%), w roku 2024 uległy pogorszeniu o 1,58 punktów procentowych (z 81,03% na 79,45%).

Dyrektor wyjaśniła, że po przeanalizowaniu i omówieniu wyników egzaminu maturalnego z języka angielskiego wdrożono wnioski do pracy na kolejny rok szkolny. Pośród podjętych działań znalazły się m.in. ćwiczenie pracy z tekstem i wyszukiwanie stosownych informacji; wspieranie uczniów poprzez ćwiczenia maturalne; doskonalono umiejętności poprawnego wyboru środków językowych oraz rozwijania poszczególnych punktów w wypowiedzi pisemnej.

(akta kontroli str. 1380-1386)

Wskaźnik EWD⁸⁵ Liceum⁸⁶ z języka polskiego za lata 2018-2020 wyniósł -3,4 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 3,4 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty), natomiast w latach 2019-2021 i 2020-2022 wyniósł -6 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 6 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty). Z kolei wskaźnik EWD z matematyki za lata 2018-2020, wyniósł -5,3 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 5,3 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty), w latach 2019-2021 wyniósł -5,4 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 5,4 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty), a w okresie 2020-2022 wyniósł -5,3 (co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 5,3 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty). Według nowego (za lata 2023-2024) modelu obliczania EWD dla języka polskiego wrósł do poziomu 3,7, a z matematyki zmalał do poziomu -1,3⁸⁷.

(akta kontroli str. 1306-1379)

Dyrektor nie dokonywała analizy wskaźników EWD z języka polskiego i matematyki.

Dyrektor wyjaśniła, że w szkole nie badano EWD, jednak używano własnych narzędzi do badania wzrostu. *Wzrosty badano za pomocą (...) narzędzi: analizy egzaminów zewnętrznych w latach 2021/2022 do 2024 r. podczas spotkań zespołów nauczycieli*

⁸⁵ EWD to średnia dla szkoły różnica pomiędzy uzyskanymi wynikami na maturze a oczekiwanymi dla nich wynikami z matury. Wskaźnik pozwala oszacować efektywność dydaktyczną, czyli wkład danej szkoły w końcowy poziom wiedzy uczniów na danym etapie edukacyjnym (w przypadku wyniku ujemnego efektywność szkoły jest negatywna).

⁸⁶ Przeprowadzona w oparciu o dane CKE dotyczące Szkoły zamieszczone na stronie: <https://ewd.edu.pl/wskazniki/matura/wykres-szkoly/?id=25197>.

⁸⁷ Przyczyna zmiany wskaźnika nie jest jednoznaczna i może wynikać ze zmiany metodyki obliczania wskaźnika korzystniejszej dla szkół, które w poprzednich latach uzyskiwały wskaźniki ujemne, zmiany formuły egzaminu maturalnego od 2023 r. i/lub podjętych przez Dyrektora działań w celu poprawy efektywności kształcenia.

poszczególnych przedmiotów (...), analizy próbnych matur zawierających porównanie wyników osiągniętych na kolejnych próbach podczas spotkań zespołów nauczycieli poszczególnych przedmiotów (...), badania zbieżności wystawionych ocen końcoworocznych z osiągniętym wynikiem na egzaminach zewnętrznych podczas spotkań zespołów nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jak również podczas rad pedagogicznych kończących dany rok szkolny (...), analizy wyników oceniania bieżącego, śródrocznego i rocznego podczas rad pedagogicznych, przeprowadzania diagnoz przedmiotowych na początku i końcu danego roku szkolnego tzw. „bilans otwarcia i zamknięcia”, lekcje otwarte.

(akta kontroli str. 1380-1386)

2.6 Dyrektor Szkoły przedstawiała wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego na posiedzeniu rady pedagogicznej w terminie określonym w § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego. Przedstawiane radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru zostały szerzej opisane w punkcie 2.7 niniejszego wystąpienia. Rada pedagogiczna nie zgłaszała Dyrektorowi uwag do przedstawionych sprawozdań ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 830-1088)

2.7 Analiza sprawozdań z nadzoru pedagogicznego wykazała, że przedstawiano w nich wyniki z prowadzonego nadzoru pedagogicznego w podziale na dwa obszary. W sprawozdaniu za rok szkolny 2021/2022 wskazano m.in. następujące wyniki dotyczące Liceum:

- obniżenie wskaźnika frekwencji o około 8 punktów procentowych;
- niezadowolające wyniki egzaminów maturalnych: w części obowiązkowej z matematyki i j. angielskiego (poziom podstawowy) oraz w części dodatkowej;
- niezadowolająca frekwencja uczniów na niektórych zajęciach z pomocy pp;
- wyraźna dysproporcja pomiędzy wynikami nauczania a wynikami egzaminów zewnętrznych;
- niska frekwencja rodziców na spotkaniach z wychowawcą.

W sprawozdaniu za rok szkolny 2022/2023 wskazano m.in.:

- niezadowolające średnie wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów: w części obowiązkowej z angielskiego, w części dodatkowej z j. polskiego, matematyki, biologii oraz chemii;
- niezadowolająca frekwencja uczniów na niektórych zajęciach z pomocy pp;
- niska frekwencja rodziców na spotkaniach z wychowawcą;
- wzrost średniej ocen z 3,34 na 3,4;
- wzrost wskaźnika promocji z 73% na 79%;
- obniżenie procentu ocen niedostatecznych z 5,14% na 4,35%;
- zmniejszenie liczby godzin nieobecnych nieusprawiedliwionych przypadającej na jednego ucznia z 36,7 na 31.
- zdawalność matury na porównywalnym poziomie do liceów w województwie zachodniopomorskim (ok. 89%);
- wysokie średnie wyniki egzaminów maturalnych tj. powyżej średniej w kraju z j. niemieckiego w części obowiązkowej oraz j. niemieckiego i historii z części dodatkowej.

W sprawozdaniu za rok szkolny 2023/2024 wskazano m.in.:

- niezadowolające średnie wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów: w części obowiązkowej z j. angielskiego oraz w części dodatkowej z j. polskiego, biologii, chemii, geografii i historii;
- obniżenie średniej zdawalności egzaminu maturalnego o ok. 6-7 punktów procentowych mniej niż w kraju i województwie;
- niezadowolająca frekwencja uczniów na niektórych zajęciach z pomocy pp;
- utrzymujący się trend przyrostu wyników nauczania, w tym:

- wzrost średniej z ocen z 3,4 na 3,47,
- wzrost wskaźnika promocji z 79% na 89,2%,
- obniżenie procentu ocen niedostatecznych z 4,35 na 3,7;
- zmniejszenie liczby godzin nieobecnych nieusprawiedliwionych przypadającej na jednego ucznia z 31 na 29,97;
- wysokie średnie wyniki egzaminów maturalnych tj. powyżej średniej w kraju z matematyki, WOSu i j. niemieckiego na poziomie rozszerzonym.

Wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole przedstawione radzie pedagogicznej w sprawozdaniach z realizacji nadzoru pedagogicznego dotyczyły m.in.:

1) w sprawozdaniu za rok szkolny 2021/2022:

- stosowania procedury udzielania pomocy pp, tak by zwiększyć frekwencję uczniów na zajęciach,
- dążenia, by oceny podsumowujące końcowe osiągnięcia edukacyjne uczniów były adekwatne do ich osiągnięć na egzaminach zewnętrznych,
- wypracowania sposobu wspomagania nauczycieli, u których powtarzają się niskie wyniki uczniów na egzaminach zewnętrznych,
- kontynuowania realizacji Szkolnego Programu Poprawy Frekwencji;

2) w sprawozdaniu za rok szkolny 2022/2023:

- dążenia, by oceny podsumowujące końcowe osiągnięcia edukacyjne uczniów były adekwatne do ich osiągnięć na egzaminach zewnętrznych,
- wypracowania sposobu wspomagania nauczycieli, u których powtarzają się niskie wyniki uczniów na egzaminach zewnętrznych,
- w celu podwyższenia frekwencji uczniów na zajęciach, stosowania zapisów procedur udzielanej pomocy pp.,
- kontynuowania realizacji Szkolnego Programu Poprawy Frekwencji;

3) w sprawozdaniu za rok szkolny 2023/2024:

- nagradzania dodatkowymi punktami uczniów, biorących udział w konkursach na etapie ponad szkolnym,
- dążenia, by oceny podsumowujące końcowe osiągnięcia edukacyjne uczniów były adekwatne do ich osiągnięć na egzaminach zewnętrznych,
- wypracowania sposobu wspomagania nauczycieli, u których powtarzają się niskie wyniki uczniów na egzaminach zewnętrznych;
- stosowania zapisów procedury udzielanej pomocy pp. w celu podwyższenia frekwencji uczniów na zajęciach z pomocy pp.,
- kontynuowania realizacji Szkolnego Programu Poprawy Frekwencji.

Przedstawiane przez Dyrektora wnioski ze sprawowanego w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 nadzoru pedagogicznego uwzględniały:

- działania związane z wpływającymi do szkoły skargami i wnioskami⁸⁸;
- działania związane z wynikami kontroli zewnętrznych⁸⁹;
- działania planowe i doraźne (kontrole, obserwacje, działania wspomagające)⁹⁰;
- oceny efektywności dydaktycznej szkoły, w tym: oceny skuteczności organizowanej pomocy pp, oceny efektywności działań służących poprawie jakości procesów edukacyjnych i efektów nauczania w kontekście osiąganych wyników⁹¹.

(akta kontroli str. 711-767, 830-1088)

⁸⁸ Szerzej w pkt. 2.1 niniejszego wystąpienia.

⁸⁹ Szerzej w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia.

⁹⁰ Szerzej w pkt. 1.5 i 1.6 niniejszego wystąpienia.

⁹¹ Szerzej w pkt. 2.3, 2.5 i 2.6 niniejszego wystąpienia.

2.8 Rada pedagogiczna podejmowała uchwały w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego⁹². Uchwały w ww. sprawie rada przyjęła odpowiednio: 2 września 2022 r., 14 września 2023 r. i 28 sierpnia 2024 r. W roku szkolnym 2022/2023 ustalono sposób wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego przeprowadzonego w poprzednim roku szkolnym, w tym:

- zaktualizowanie programu wychowawczo-profilaktycznego o treści wymagane w celu obniżenia czynników ryzyka poprzez m.in. powołanie komisji ds. programu, która przeprowadzi diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów;
- podniesienie efektywności kształcenia w szkołach, szczególnie z przedmiotów objętych egzaminem maturalnym poprzez m.in. zorganizowanie spotkań nauczycieli z Dyrektorem osobno dla poszczególnych przedmiotów, na których będzie przeprowadzona szczegółowa analiza wyników, wymiana doświadczeń i pomysłów, czy opracowanie działań naprawczych do przedmiotów o niskich wynikach nauczania.

W roku szkolnym 2023/2024 ustalono sposób wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego przeprowadzonego w poprzednim roku szkolnym, w tym:

- zaktualizowanie programu wychowawczo-profilaktycznego o treści wymagane w celu obniżenia czynników ryzyka poprzez m.in. przeprowadzenie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów;
- podniesienie efektywności kształcenia w szkołach, szczególnie z przedmiotów objętych egzaminem maturalnym poprzez m.in. wspomaganie nauczycieli, u których powtarzają się niskie wyniki uczniów na egzaminach zewnętrznych.

W roku szkolnym 2024/2025 ustalono sposób wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego przeprowadzonego w poprzednim roku szkolnym, w tym:

- zaktualizowanie programu wychowawczo-profilaktycznego o treści wymagane w celu obniżenia czynników ryzyka poprzez m.in. opracowanie na podstawie programu wykazu tematów lekcji wychowawczych stosownie do poziomu edukacyjnego, potrzeb i sytuacji wychowawczej;
- podwyższenie efektywności kształcenia w szkołach, szczególnie z przedmiotów objętych egzaminami zewnętrznymi poprzez m.in. dążenie by oceny podsumowujące końcowe osiągnięcia edukacyjne uczniów były zbieżne z osiągnięciami uczniów na egzaminach zewnętrznych.

(akta kontroli str. 806-814, 994-1003, 1089-1110)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor podejmowała prawidłowe działania związane z wpływającymi skargami i efektywnie wykorzystywała wyniki kontroli zewnętrznych prowadzonych w szkole. W ZS realizowano działania wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego i podejmowano działania doraźne wynikające z potrzeb szkoły. W sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego analizowano uzyskiwane efekty kształcenia, m.in. mierzone zdawalnością i wynikami egzaminu maturalnego. Ponadto Dyrektor przedstawiała radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz planowane działania w celu poprawy efektywności dydaktycznej, w tym zdawalności i wyników egzaminu maturalnego.

⁹² Uchwała Rady Pedagogicznej ZS nr 1/2022/2023 z dnia 2 września 2022 r., Uchwała Rady Pedagogicznej ZS nr 4/2023/2024 z dnia 14 września 2023 r., Uchwała Rady Pedagogicznej ZS nr 27/2023/2024 z dnia 28 sierpnia 2024 r.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Zawieranie w dziennikach pomocy pp programu pracy grupy oraz oceny postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem.
2. Zamieszczanie w dziennikach Librus danych w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów.
3. Dostosowanie statutów do obowiązujących przepisów prawa oświatowego poprzez unormowanie w nich przyjętych form organizacji współdziałania ZS z poradnią oraz trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 10 stycznia 2025 r.

Kontrolerzy
Ewelina Kamińska-Nowicka
specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Anna Dobiecka
starszy inspektor kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Ewelina Czerepska
główny specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektora
Marcin Stefaniak
/podpisano elektronicznie/